

Dwars door de duinen

nieuwttjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Lazaretduin gestript

Ruim vijf jaar na de 'Kalahari', het geruchtmakende verstuivingsproject bij Wassenaar, is opnieuw een groot stuk duin van al zijn begroeiing ontdaan, ditmaal bij Castricum. Afgelopen najaar zijn aan de west- en zuidwestkant van het Lazaretduin alle planten met wortel en al weggehaald. Op die manier wil PWN deze paraboolduinen weer laten verstuiven. Het aanstaande stuifgebied is twee hectare groot, ongeveer vier voetbalvelden. Het resultaat oogt nu al verbluffend. Er zijn ongenaakbare kale zandbergen zichtbaar geworden, die in een woestijn niet zouden misstaan. Deze fraaie, al of niet stuivende zandformaties liggen in een afgesloten deel van het buitenduin. Er is een klein stukje van te zien vanaf een uitkijkpunt langs het fietspad, de Van Oldenborghweg, direct ten zuiden van de infiltratieplassen bij Castricum. We zijn benieuwd of de wind hier wat mee kan.

Comeback grauwe klauwier?!

Heel, heel voorzichtig lijkt de grauwe klauwier terug te keren als duinbroedvogel. We mogen niet te vroeg juichen, het is nog broos en aarzelend. Sinds een jaar of vijf zijn er weer zingende mannetjes, paren met een territorium en, heel soms, nesten met jongen. Jaarlijks een of meer in Kennemerland, in 2007 en 2008 in Meijndel, in 2008 ook in Berkheide, afgelopen jaar waarschijnlijk op Vlieland en in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

De grauwe klauwier is een prachtig half-roofvogeltje dat leeft van grote insecten. Begin jaren tachtig verdween deze bijzondere soort als broedvogel uit de duinen door gebrek aan voedsel. Volgens Rienk Slings, ecooloog van PWN Waterbedrijf Noord-Holland, gaat het nu beter doordat er weer meer grote insecten zijn. Bladspruitkevers, mestkevers en libellen: met dank aan verstuivingsprojec-

ten, begrazing en vernatting. De grauwe klauwier is een graadmeter voor een goed duinecosysteem. In een van de volgende nummers van DUIN gaan we uitgebreider in op deze - voorzichtige - comeback.

Het kleinste duinplantje

Het kan niet altijd over orchideeën gaan. We letten ook op de kleintjes. En de kleinste en meest onooglijke duinplant is ongetwijfeld het mosbloempje. Een jaar of twintig jaar geleden dook hij voor het eerst op in de duinen. Voor die tijd was hij alleen van een paar plekken in Utrecht en Gelderland bekend. Het is dus geen exoot. Inmiddels blijkt hij vooral in de duinen van Texel op sommige plaatsen massaal voor te komen. Je hoeft er niet ver voor het duin in, want ze staan veel langs fietspaden en rond campings. Ondanks zijn bescheiden gestalte - een paar centimeter hoog - is hij vrij gemakkelijk te

Kaalgemaakte duinformaties steken schitterend af tegen de blauwe hemel. Foto: Hidde Posthuma.

Een toenemend aantal franjestaarten voedt de hoop op permanente vestiging in de duinen. Foto: Kamiel Spoelstra.

vinden. De blaadjes lopen rood aan waardoor soms hele stukken berm vrolijk gekleurd worden.

Hij is nu op de meeste Waddeneilanden te vinden en verder in de duinen bij Bergen aan Zee, Castricum, Oostvoorne en op de Brouwersdam. Goed zoeken, dan worden er vast nog meer groeiplaatsen ontdekt!

Meer 'snorren' en franjestaarten

Bij (gewone) baardvleermuizen zitten tastharen op de snuit; daarom wordt hij ook wel 'snorvleermuis' genoemd.

Franjestaarten zijn ook vleermuizen, maar met extra beharing op de buitenrand van de vlieghuid tussen beide achterpootjes en de staart. Die zijn slechts een paar millimeter groot, je moet het maar weten. Maar vandaar: franjestaart.

Baardvleermuis en franjestaart overwinteren in bunkers in de duinen en landgoederen langs de kust. Elk jaar worden ze geteld door vrijwilligers. Langs de kust van Noord- en Zuid-Holland en Zeeland zijn de aantallen in de afgelopen tien jaar flink toegenomen. Twintig jaar geleden werd er maar af en toe een overwinterende franjestaart gevonden, nu zijn het er meer dan vijftig. De baardvleermuis steeg van ongeveer honderd tot meer dan 250. De toename komt doordat veel bunkers en bunkertjes beter geschikt zijn gemaakt: geen bezoekers meer, iets vochtiger en meer schuilplekken.

Vleermuismensen hopen nu dat deze bijzondere soorten ook 's zomer in de duin- en landgoedbossen blijven en daar ook jongen gaan krijgen.

Nachtegaal goede tweede

Verkiezing van de mooiste dit of dat. Het blijft leuk. Vroege Vogels vroeg haar luisteraars welke vogel het mooist zingt. Vijfenzeventigduizend mensen brachten een stem uit. Winnaar was de merel, met bijna 6% van de stemmen.

De nachtegaal, een echte duinvogel, is met ongeveer 4,5% goede tweede geworden, ruim voor de zanglijster. De meeste toppers zijn algemene vogels die iedereen in het park of in de tuin kan horen zingen. Min of meer typische duinvogels moeten het doen met een bescheiden notering.

Zo werd de groene specht eenentwintigste en de tapuit eenentachtigste. Van de top honderd brengen ongeveer tachtig soorten zichzelf roepend, zingend, piepend of krassend in de duinen ten gehore.

Het geluid van de nachtegaal vult in de eerste dagen van mei de duinen. Foto: René van Rossum.

Dwars door de duinen-'tiplijn'

Weet u een leuk nieuwtje over een bijzondere plant, dieren die zich uitbreiden, een opvallend publieks- of kunstproject of succesvol natuurherstel?

Geef ons een tip, dan kunnen we het in deze rubriek opnemen. Ons e-mailadres is: info@duinbehoud; met als onderwerp '4D'.